

Veranderen door doen

ASKV jaarverslag 2018

Van het bestuur	5
Missie en werkwijze	6
Nieuwe ontwikkelingen in 2018	8
Ruimte in de marge	11
Resultaten Hulpverlening	11
Project Staatloosheid	19
Nederlandse les	20
Project Activering / Activiteiten Ongedocumenteerden (PAO)	20
Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden (MOO)	24
Lokale hulpverlening, landelijke lobby	27
Organisatie en financieel overzicht	29
Bestuur	29
Winst- en verliesrekening over 2018	30
Colofon	32

steunpunt vl

Van het bestuur

Voor het ASKV / Steunpunt Vluchtelingen (vanaf hier kortweg ASKV) was ook 2018 weer een jaar van grote veranderingen. Er trad een nieuw college aan, met nieuwe plannen op het gebied van de opvang en begeleiding van ongedocumenteerden. Op landelijk niveau werd een pilot ontwikkeld waarbij gemeenten toestemming kregen ongedocumenteerden op te vangen, om zo te komen tot wat wordt genoemd een duurzame oplossing. Deze Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen (LVV's) krijgen dit jaar vorm in 5 steden, waaronder Amsterdam. Het ASKV speelt, samen met andere organisaties, een belangrijke rol in het opzetten hiervan. Met twee van deze organisaties, HVO-Querido en Vluchtelingenwerk, wordt de samenwerking nu gestructureerd en ontwikkeld, met het doel deze LVV zo goed mogelijk te laten werken.

Ook binnen het ASKV vonden veranderingen plaats. Inmiddels hebben we een fantastisch strategisch plan voor de komende jaren, geschreven door oud bestuurslid Chris Keulemans, op basis van veel gesprekken met medewerkers, betrokken deskundigen, mensen uit de doelgroep en beleidsmakers. In mei nam algemeen coördinator Marieke van Doorninck afscheid van het ASKV om wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid te worden. Haar opvolger Anne van Schaik begon in september. De vraag naar hulpverlening blijft stijgen en daarmee het aantal personeelsleden. In het kantoor wordt het daardoor wel steeds drukker en op termijn moeten we misschien denken aan een ander pand.

Een aantal zaken bleven hetzelfde. De hulpverlening zowel op maatschappelijk als op juridisch gebied blijft nodig in Amsterdam, waar we opnieuw een stijging zagen van het aantal mensen dat bij ons aanklopte voor hulp. Het Medisch Opvangproject

Ongedocumenteerden (MOO) vangt inmiddels alweer 8 jaar ongedocumenteerden met ernstige psychische problemen op en laat zien dat met goede opvang en begeleiding daadwerkelijk verbeteringen te realiseren zijn voor deze doelgroep die nergens anders heen kan. In 2018 is het daarnaast ook gelukt om een meer permanente opvang te realiseren in reguliere panden, in plaats van de renovatiepanden waarin huisvesting nooit voor een langere periode gegarandeerd was. Onze projecten PAO (Project Activiteiten en Onderwijs), Staatloosheid en Documentatie raken steeds steviger geworteld in de organisatie.

Hoewel de ontwikkelingen op lokaal niveau constructief kunnen zijn, zullen er ook in het nieuwe opvangmodel mensen zijn die geen opvang krijgen. Het ASKV blijft zich onverminderd inzetten voor mensen die nergens anders heen kunnen.

Frank van Haren, voorzitter van het bestuur

Visie

Ieder mens heeft dezelfde basisrechten, zoals onderdak, middelen voor levensonderhoud en gezondheidszorg. Bovendien heeft iedereen het recht op zelfbeschikking en de mogelijkheid om talenten en vaardigheden te ontplooien. Het ASKV wil een volwaardig bestaan voor alle vluchtelingen in Nederland, ook als zij (nog) niet over een verblijfsvergunning beschikken.

Missie en werkwijze

Missie

'Veranderen door doen' is ons motto: door pragmatisch problemen aan te pakken laten we zien dat het anders kan. Het ASKV ondersteunt (met name) uitgeprocedeerde asielzoekers in Nederland op sociaal, materieel en juridisch gebied. Naast juridische en maatschappelijke hulpverlening en huisvesting werkt het ASKV aan een structurele verbetering van hun positie door campagnes, onderzoek, lobby en acties. Alle activiteiten van het ASKV staan in dienst van onze missie:

- De stichting heeft ten doel om zonder winstoogmerk vluchtelingen – ongeacht het land van herkomst of de reden van uitwijking – op te vangen en te begeleiden en hun belangen, al dan niet in rechte, te vertegenwoordigen.
- De stichting heeft ten doel om zonder winstoogmerk aan het Nederlands publiek voorlichting te verschaffen over de vluchtelingenproblematiek.

Uitgangspunten

De kerntaak van het ASKV is het bieden van juridische en maatschappelijke hulpverlening aan uitgeprocedeerde asielzoekers voor wie er in Nederland nauwelijks voorzieningen bestaan. Naast die directe hulpverlening heeft het ASKV in de loop van de jaren verschillende activiteiten ontwikkeld om de impact en effectiviteit van ons werk te versterken. Daarbij werkt het ASKV altijd vanuit de dagelijkse werkelijkheid van ongedocumenteerden in Amsterdam. De activiteiten worden allemaal ontwikkeld vanuit wat we in de praktijk leren over de noden van onze cliënten. Bij de nieuw ontwikkelde activiteiten werkt het ASKV altijd nauw samen met de voor dat project relevante partners in het veld, zoals (medische) hulpverleners, gemeenten, overheidsinstellingen, advocaten, opleidingsinstituten en andere maatschappelijke organisaties.

Clënten aan de slag met keramiek. Fotograaf Judith Mellenberg

Nieuwe ontwikkelingen in 2018

2018 was een belangrijk jaar voor het ASKV. We startten het proces op van een strategisch plan voor de komende jaren. Samen met andere organisaties in Amsterdam begonnen we met het monitoren van de opvang van ongedocumenteerden in onze stad. Tegelijkertijd vonden grote veranderingen plaats in het beleid ten aanzien van ongedocumenteerden op gemeentelijk en landelijk niveau.

Strategisch plan ASKV

In de zomer van 2018 hebben we binnen onze organisatie een proces kunnen ontwikkelen voor het opstellen van een strategisch plan. Schrijver en oud-bestuurslid Chris Keulemans heeft 49 personen geïnterviewd, zowel binnen als buiten het ASKV, hun gevraagd welke trends zij zien met betrekking tot de opvang van ongedocumenteerden en hoe het ASKV daarop zou kunnen inspelen. Het resultaat is een prachtig strategisch plan voor de periode 2019-2022. Dit heeft ons erg geholpen tijdens de discussies met de gemeente Amsterdam over hoe de nieuwe 24-uurs-opvang in 2019 eruit zou moeten zien. Ook de duidelijke wens vanuit de organisatie en externen dat het ASKV een sterke politieke lobby voert en publiekelijk goed zichtbaar is, heeft binnen de organisatie gezorgd voor draagvlak om meer naar buiten te treden.

Monitoren opvang ongedocumenteerden in Amsterdam

Samen met Stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt (LOS) heeft het ASKV de monitoring van ongedocumenteerden in Amsterdam gecoördineerd. Met Vluchtelingenwerk Amsterdam, Amsterdam City Rights, het Wereldhuis en Dokters van de Wereld produceerde het ASKV rapporten over de vraag welke ongedocumenteerden niet door de gemeente werden opgevangen. In opvolging daarvan is het ASKV in 2018 samen met het LOS en

organisaties uit vier van de vijf LVV-steden (Utrecht, Eindhoven, Rotterdam en Amsterdam – zie hierna) met een IT-expert begonnen met het opzetten van een landelijke monitoring om zo bij te houden welke ongedocumenteerden binnen de gemeentelijke pilots worden opgevangen, wat een duurzame oplossing is voor deze groep en ook welke mensen in dit model niet worden opgevangen. De bedoeling is dat deze landelijke monitoring wordt gebruikt voor lobby op plaatselijk en landelijk niveau.

Nieuw links college in Amsterdam

In mei 2018 presenteerde het nieuwe Amsterdamse college zijn coalitieakkoord. Met de titel 'Een nieuwe lente, een nieuw geluid', waaruit duidelijk werd dat GroenLinks, D66, PvdA en SP de ambitie hadden een opvang voor 500 ongedocumenteerden te realiseren, voor een periode van 1,5 jaar.

In het najaar van 2018 organiseerde de gemeente drie heidagen, waarin met ketenpartners, maatschappelijke organisaties en zelfhulporganisaties werd gesproken over de invulling van dit model. Per thema gaven subgroepjes input aan een daartoe opgerichte gemeentelijke werkgroep.

Dit heeft geleid tot een voorstel van het college dat op 11 december 2018 is gepubliceerd. Eind december heeft het ASKV vervolgens tijdens een informele bijeenkomst raadsleden bijgepraat over de nieuwe opvang en onze mening hierover. Voorafgaand

aan een plenair debat over dit onderwerp hebben we in januari 2019 ingesproken bij de commissie Algemene Zaken. We hebben alle raadsleden uitgenodigd voor een gesprek, waarna het CDA op kantoor op werkbezoek is geweest en we intensief contact hebben gehad met GroenLinks, D66 en Bij1, voorafgaand aan de voortgangsdebatten.

Tegelijkertijd waren er op landelijk niveau veel ontwikkelingen rondom de start van de nieuwe Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV). Op 29 november 2018 maakten staatssecretaris Harbers en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) bekend dat in vijf gemeenten een pilot zou worden gestart om te komen tot een duurzame oplossing voor ongedocumenteerden. Het ASKV heeft, samen met het LOS, een coördinerende rol in het

overleg met soortgelijke organisaties in de overige LVV-steden, waartoe naast de vier genoemde ook Groningen behoort. Zo hebben we eind oktober 2018 een bijeenkomst georganiseerd met organisaties uit de LVV-steden en ambtenaren van het ministerie van Justitie en Veiligheid, om te praten over de lopende onderhandelingen tussen ministerie en gemeentes over de invulling van de LVV-pilots.

In december, ten slotte, heeft het ASKV een symposium gehouden om de resultaten bekend te maken van een onderzoek naar de effecten van drie jaar Project Activering (inmiddels Activiteiten) Ongedocumenteerden (het PAO). Op deze avond is ook het monitoringsrapport van Amsterdam gepresenteerd. En we voerden een debat met gemeentelijke politici over het nieuwe Amsterdamse uitvoeringsplan voor de 24-uurs opvang.

Demonstratie voor Vluchtelingen Welkom Amsterdam | 9

Ruimte in de marge: wat heeft het ASKV in 2018 kunnen doen

In 2018 heeft het ASKV voor bijna 30% van onze cliënten kunnen zorgen dat de illegale situatie waarin zij zich bevonden werd beëindigd. Dit is mooi natuurlijk, maar het laat tegelijkertijd ook zien dat er nog veel te wensen over is bij de behandeling van asielaanvragen in eerste aanleg door de IND.

Daarnaast hebben we nog meer van onze cliënten en andere ongedocumenteerden veel verschillende praktijkleertrajecten en cursussen kunnen aanbieden. De ervaringen zijn zeer positief, mensen kunnen de jarenlange opgelegde ledigheid doorbreken en aan hun toekomst werken. Zij geven aan dat ze hierdoor meer grip op hun eigen leven hebben en beter kunnen omgaan met hun psychische problemen. In 2018 is het ook gelukt structurele huisvesting en financiering te waarborgen voor het Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden, het M00, dat zich in zes jaar tijd heeft ontwikkeld van pilot naar een structurele voorziening voor mensen zonder papieren met ernstige psychische problemen.

Bij het ASKV zagen we ook in 2018 een toename van kwetsbare mensen: alleenstaande jongere ongedocumenteerden, vrouwen en gezinnen met kinderen. Ook zagen we dat veel personen met een Dublinclaim naar Amsterdam komen. Volgens de Dublinverordening (officieel Verordening Dublin III) is in de meeste gevallen het land waar de vreemdeling het Schengengebied als eerste binnenkomt verantwoordelijk voor de afhandeling van het asielverzoek. Personen met een Dublinclaim zijn in principe dus verplicht terug te keren naar het land van eerste aankomst in de EU en daar asiel aan te vragen.

Veel van hen komen uit landen als Eritrea en hebben recht op asiel, maar dus in eerste instantie niet in Nederland. Als ze hier 18 maanden verblijven, kunnen ze een asielverzoek indienen. Sommigen keren terug, maar velen proberen die 18 maanden zo goed en kwaad als het gaat 'uit te zitten'. Zeker als men een Dublinclaim in Italië heeft, een land dat de grote aantallen vluchtelingen en migranten bij lange na niet aankan en waar de opvang en begeleiding van asielzoekers flink tekortschieten. De situatie is zo ernstig dat gezinnen door de Nederlandse autoriteiten tijdelijk niet overgedragen worden aan Italië, zodat enkele Eritrese gezinnen uit onze opvang terug konden naar een AZC.

Resultaten Hulpverlening

Werkwijze

Het ASKV streeft ernaar ongedocumenteerde vluchtelingen te begeleiden vanaf het eerste contact tot aan een duurzame oplossing. Cliënten vinden het ASKV via het gemeentelijk Vreemdelingenloket, via andere hulporganisaties in de stad, via advocaten of simpelweg na een tip van een vriend of bekende. Tijdens een intakegesprek achterhalen we de hulpvraag. Is er sprake van juridische problematiek, (geestelijke) gezondheidsperikelen, dak-

Ibrahim

Ibrahim uit Guinee kwam eind 2017 bij het ASKV op intake, maar was al 9 jaar in Nederland. Ibrahim had een kind gekregen samen met zijn vriendin die in Amsterdam woonde en wilde graag bij hen blijven om voor hun kind te zorgen. Vanwege medische omstandigheden was het voor zijn partner zwaar die zorg alleen te dragen. Ibrahim heeft sindsdien de verantwoordelijkheid genomen. Partner en kind hadden wel een verblijfsvergunning in Nederland. Na overleg met een advocaat werd duidelijk dat er een kans was op grond van 'verblijf bij kind'. Het is hierbij wel van belang dat de ouder, in dit geval Ibrahim, de daadwerkelijke zorg en / of opvoedingstaak voor het kind verricht en dat het kind zodanig afhankelijk is van de ouder dat dit ook geen andere keuze heeft dan samen met de ouder het grondgebied van de EU te verlaten. In dit geval moest Ibrahim dat wel kunnen bewijzen met bijvoorbeeld brieven van instanties waaruit de afhankelijkheid van het kind bleek. Maar het was vooral belangrijk dat Ibrahim zijn vaderschap kon bewijzen. Dat was een probleem. Ibrahim had geen paspoort en kon hierdoor zijn kind niet erkennen bij de gemeente. De enige oplossing was een DNA-test, waarbij wij hem konden helpen. Na een aantal weken kwam het resultaat dat hij inderdaad de vader bleek te zijn. Met die uitslag heeft hij officieel zijn kind kunnen erkennen en is de aanvraag voor verblijf bij kind ingediend. In het voorjaar kwam het goede nieuws: Ibrahim heeft een vergunning verblijf bij kind voor de duur van 5 jaar.

loosheid, maatschappelijke isolatie of uitzichtloosheid? Vaak betreft het een combinatie van factoren. Het maatschappelijk team stelt een hulpverleningsplan op, zodat zoveel mogelijk naar een concreet doel wordt toegewerkt. Daarbij wordt het 8-fasenmodel van Movisie gehanteerd, waarmee cliënten individueel begeleid worden naar grotere zelfstandigheid. Op de verschillende leefgebieden worden cliënten geholpen bij sociale, psychische en praktische problematiek. Aan de hand van hulpverleningsplannen worden per leefgebied individuele doelen opgesteld om de krachten van de cliënt te versterken en uiteindelijk de zelfstandigheid en onafhankelijkheid te vergroten. Een sociaal netwerk is daarbij van groot belang. Wij ondersteunen onze cliënten met het opbouwen en zoveel mogelijk uitbreiden hiervan.

Mensen zonder verblijfsvergunning hebben recht op alle medische zorg die een dokter nodig acht. Hiervoor neemt het maatschappelijk team contact op met huisartsen, GGZ (Equator Foundation) en apothekers. Voor zorg die niet wordt vergoed doet het maatschappelijk team een beroep op professionals in ons friendly network van tandartsen en fysiotherapeuten. Als er sprake is van ernstige psychische klachten wordt de cliënt overgedragen aan het Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden.

Tegelijkertijd gaat, na uitgebreide dossieranalyse, het juridisch traject van start. Medewerkers zoeken via ons advocatensprekuren een advocaat met de juiste expertise, stemmen indien mogelijk de meest kansrijke benadering op elkaar af en helpen de cliënt met het zoeken naar ondersteunend bewijsmateriaal. Het is intensief en tijdrovend werk, maar de resultaten zijn ernaar. Het ASKV vervult ook een grote rol als doorverwijzende instantie. Belangrijke juridische doorverwijzingen zijn o.a. het eerste contact met een (nieuwe) ad-

vocaat, een overdracht naar Recht in Zicht wanneer er mogelijk sprake is van mensenhandel, of verwijzing naar hulpverleners in andere steden.

Dit hele traject moet uitmonden in een oplossing, hier in Nederland of in het land van herkomst. Een positief resultaat kan een vergunning zijn, vrijwillige terugkeer, of hernieuwd recht op rijksopvang vanwege een kansrijke procedure. In alle gevallen komt een einde aan onzekerheid en illegaliteit. Dit lukt vaak, maar niet altijd. Sommige cliënten maken bij de huidige wetgeving simpelweg geen kans op een legaal verblijf. Het ASKV praat hier open en eerlijk over. Via een cursus toekomstoriëntering helpen we hen om een bewuste keus over hun toekomst te maken, juist wanneer een verblijfsvergunning niet tot de mogelijkheden behoort. Desgewenst verwijzen we cliënten door naar een organisatie gespecialiseerd in vrijwillige terugkeer.

Aanmeldingen 2018

In de periode van 1 januari tot en met 31 december 2018 klopten **358** mensen bij ons aan. Dit is een forse groei ten opzichte van dezelfde periode in 2017, toen waren het er 253. Zij kwamen uit **50** verschillende landen, waarbij Oost- en West-Afrika samen met het Midden-Oosten de belangrijkste herkomstregio's van onze cliënten vormen. Het aantal personen van deze groep dat uiteindelijk cliënt is geworden ligt ook een stuk hoger dan in 2017.

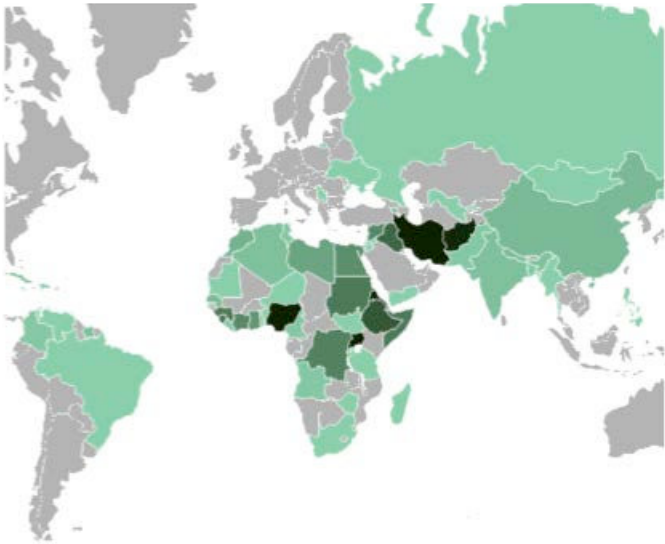
In 2018 hadden we in totaal **494** cliënten. Voor de **358** aanmelders zijn **237** trajecten gestart. Een traject betekent juridische en / of maatschappelijke hulpverlening. Daarnaast zijn we **111** trajecten gestart met cliënten die al in 2017 zijn aangemeld. We zijn dus in totaal met **348** trajecten gestart en hebben in 2018 **283** trajecten afgerond.

50 personen zijn afgewezen, veelal omdat onze juridische hulpverleners op basis van het begeleidingstraject hebben geconcludeerd er geen perspectief op een verblijfsvergunning bestaat. 22 cliënten met een Dublinclaim zijn na ondersteuning van het ASKV terug in de opvang voor een eerste asielaanvraag in Nederland.

Door de continue stijging van mensen die hulp zoeken, hebben we in oktober 2018 ons team van hulpverleners uitgebreid met 2 mensen. Om ervoor te zorgen dat we de huidige cliënten de hulp kunnen bieden die zij nodig hebben, is in 2018 het aantal spreekuren voor intakes teruggebracht van drie naar twee per week. We verwijzen de mensen die we niet kunnen helpen naar andere organisaties, zoals Vluchtelingenwerk.

Herkomstlanden

Mensen uit de hele wereld kloppen aan bij het ASKV, in het afgelopen jaar uit 64 verschillende landen. Op de kaart hiernaast ziet u een geografisch overzicht van de herkomstlanden van onze bezoekers. Oost- en West-Afrika vormen samen met het Midden-Oosten de belangrijkste herkomstregio's. De grootste groep komt uit Eritrea en ook uit Nigeria, Iran en Oeganda zijn veel van onze cliënten afkomstig. Het aantal Eritreeërs is opnieuw fors gestegen tot 98. Vorig jaar waren dat er nog 52.

Herkomstlanden	Aantal	Totaal%
Eritrea	98	19,64%
Nigeria	43	8,62%
Iran	37	7,41%
Oeganda	30	6,01%
Afganistan	25	5,01%
Ethiopië	18	3,61%
Irak	16	3,21%
Sierra Leone	14	2,81%
Soedan / Somalië / Guinee	13	2,61%

Juridische resultaten

In de periode 1 januari tot 31 december 2018 is voor **29%** van onze cliënten de illegaliteit beëindigd als gevolg van een vergunning (**34**), omdat zij terug zijn in de opvang (**51**) of omdat ze een procedure zijn gestart (**13**).

De cijfers in meer detail: **22** mensen hebben een asielvergunning gekregen. **1** persoon heeft een vergunning verkregen op basis van artikel 8 EVRM (recht op gezinsleven). **1** persoon kreeg een vergunning op basis van verblijf bij partner. **6** personen kregen een vergunning op basis van verblijf bij kind. **2** personen werden erkend als slachtoffer van mensenhandel en mochten blijven en **2** personen kregen een vergunning op basis van medische gronden.

Voor **13** cliënten is in 2018 een procedure gestart (1 vanwege art 8 EVRM, **10** voor een asielverzoek, **1** voor verblijf bij kind en 1 voor verblijf bij partner).

51 cliënten zijn terug naar de rijksopvang, van wie **27** in verband met herhaald asielverzoek (HASA), **22** na een Dublinclaim en **2** vanwege een artikel-64 procedure. Een aantal cliënten zonder juridisch perspectief is begeleid naar organisaties gespecialiseerd in toekomstoriëntatie of vrijwillige terugkeer. Als er geen perspectief op een verblijfsvergunning bestaat wordt dit altijd helder naar de client gecommuniceerd, om een eerlijk beeld over de toekomst te schetsen en het ‘stapelen’ van hopeloze procedures te voorkomen.

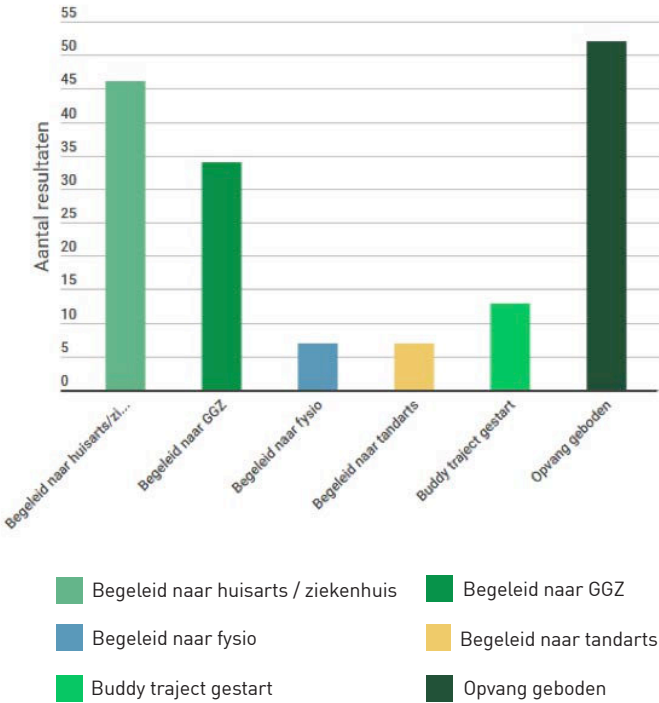

Maatschappelijke resultaten

Naast de juridische ondersteuning biedt het ASKV ook steeds meer maatschappelijke begeleiding. We helpen cliënten met toegang tot basale medische zorg en psychosociale ondersteuning en verwijzen door naar voor deze doelgroep gespecialiseerde behandelaars. Door de maatschappelijk hulpverleners zijn **46** personen geleid naar een huisarts of ziekenhuis, **34** mensen begeleid naar GGZ, **7** naar de fysio en **7** mensen doorverwezen naar de tandarts. **13** cliënten hebben een buddy gekregen.

Opvang

Het ASKV heeft in 2018 **26** woonplekken voor cliënten behouden. Tussen 1 januari 2018 en 31 december 2018 ving het ASKV **52** verschillende cliënten op. **6** van hen waren zwanger toen ze werden opgevangen en zijn allen bevallen tijdens hun verblijf in een van de opvanghuizen van het ASKV. In totaal ving het ASKV in deze periode **14** kinderen met hun ouder(s) op.

De cliënten die verblijven in de opvang van het ASKV zijn vanwege uiteenlopende redenen kwetsbaar, zoals zwangere vrouwen, gezinnen met kinderen, jongeren, vluchtelingen met een LHBT-achtergrond, of chronisch zieken. De personen die in 2018 in onze huizen zijn komen wonen, zijn grotendeels kwetsbare personen met een Dublinclaim. Zij komen niet in aanmerking voor gemeentelijke opvang of leefgeld. Een stabiele leefomgeving is echter essentieel om te kunnen werken aan perspectief. In eerste instantie is de opvang er om tot rust te komen en vervolgens kan gewerkt worden aan een duurzame oplossing. De opvang is van tijdelijke aard en het streven is een periode van maximaal een halfjaar. De reden hiervoor is dat er maar een beperkt aantal plekken en de behoefte groot is. Door de complexe en schrijnende situatie van veel cliënten komt het echter vaak voor dat de opvangperiode langer duurt.

Dit jaar voorzag het ASKV **42** cliënten van leefgeld en **3** cliënten kregen via ons leefgeld van de gemeente Amsterdam. Alle mensen die in onze opvang wonen krijgen leefgeld en, in enkele schrijnende situaties, hebben we ook leefgeld kunnen geven aan mensen die wij juridische en maatschappelijke hulpverlening bieden, maar die elders onderdak hebben.

Sociale activiteiten

Het ASKV heeft in 2018 verschillende activiteiten met en voor de cliënten georganiseerd. Zo was er, onder begeleiding van een professionele schoonheidsspecialiste, een beautymiddag voor een tiental vrouwen. Verder zijn de stagiair(e)s (die we zoals elk jaar ook in 2018 begeleidde(n) vóór het aflopen van hun stage pannenkoeken gaan eten met een groep Eritrese vluchtelingen en hebben vrijwilligers met diverse cliënten verschillende musea bezocht.

Mia

Mia kwam bij het ASKV na een lange reis vanuit Eritrea door Libië. Mia's asielverzoek was afgewezen vanwege haar Dublinclaim op Italië. Ze had geen plek om te verblijven en ze voelde zich erg ziek. Mia bleek door verkrachting in Nederland HIV-positief te zijn en dit maakte het voor haar extra moeilijk om in een nachtopvang te verblijven. Medicatie durfde ze daar niet te nemen en het enorme trauma zorgde voor een penibele situatie.

Uiteindelijk kon ze terecht bij het ASKV. Vanuit een stabiele opvangplek kon ze starten met haar traumabehandeling. Dit viel haar zeer zwaar en ook door haar vele afspraken in het ziekenhuis en de bijwerkingen van haar medicatie kostte haar dit veel energie.

Met hulp van het ASKV heeft Mia gewerkt aan het opbouwen van een netwerk en het vinden van dagbesteding. Ze is een opgeleide, slimme vrouw en ze vond het moeilijk dat ze haar kennis in Nederland niet kon inzetten. Ze is de taal gaan leren en heeft een cursus gevolgd. Dankzij een buddy van het ASKV heeft ze naast Eritrese ook andere contacten kunnen leggen. Ze leerde Amsterdam kennen via deze buddy en kon zich steeds meer openstellen.

Daarnaast heeft zij het ASKV enorm geholpen door veel te vertalen voor andere cliënten. Haar Engels was heel goed en haar Nederlands werd steeds beter.

Toen Mia net in Nederland was kwam ze een vriend tegen die ze nog uit Eritrea kende. Ze kregen een relatie. Hij had al een verblijfsvergunning en verbleef in het noorden van het land. Mia raakte zwanger en was hier heel gelukkig mee. Na een zware tijd ging het iets beter met haar en de zwangerschap zorgde voor vreugde. Helaas kreeg ze na drie maanden een miskraam.

Na een aantal maanden raakte ze opnieuw zwanger. Ditmaal verliep de zwangerschap goed en Mia beviel van een gezonde jongen. De dagbesteding en haar baby hadden een positieve invloed op haar gevoel van zingeving. Een aantal maanden na de geboorte van haar zoon verliep de Dublinclaim. Mia vroeg asiel aan en heeft nu een verblijfsvergunning.

Project Staatloosheid

Wereldwijd zijn er meer dan 15 miljoen mensen die geen nationaliteit hebben en dus staatloos zijn. Staatlozen worden door geen enkel land ter wereld als burger erkend en kunnen daarom geen beroep doen op de bescherming van een overheid. Het is niet bekend hoeveel staatlozen zich in Nederland bevinden omdat we in ons land niet beschikken over een vaststellingsprocedure. Cijfers van geregistreerde staatlozen wisselen van 2000 tot 12.800 (per 1 januari 2019), terwijl er rond de 50.000 personen geregistreerd staan met 'nationaliteit onbekend' achter hun naam, onder wie zich naar verwachting ook staatlozen bevinden. Het ASKV is in 2016 in samenwerking met het European Network on Statelessness (ENS) gestart met het project voor het verbeteren van de situatie van staatlozen, door middel van (dossier-) onderzoek, strategisch procederen, opbouw van jurisprudentie en actieve beleidsbeïnvloeding via lobby. Deze activiteiten worden uitgevoerd in samenwerking met de partnerorganisaties van het staatloosheidsproject. Alle activiteiten en producten zijn te vinden op www.askv.nl/staatloosheid.

Naast het voortzetten van deze lopende activiteiten heeft in 2018 het onderzoeksproject 'The Nexus between Forced Migration and Statelessness' plaatsgevonden, in samenwerking met ENS en het Institute on Statelessness & Inclusion. De resultaten van dit onderzoeksproject zijn te vinden op <https://statelessjourneys.org/> en <https://statelessjourneys.org/resources/statelessness-and-refugees-in-the-netherlands/>, inclusief stap-voor-stapgidsen voor het navigeren van het Nederlandse (asiel)systeem voor staatlozen en personen die met staatlozen contact hebben.

In 2018 is er ook meer media-aandacht geweest voor het onderwerp staatloosheid, onder andere door de buitenschuld-

zaak van cliënt Nayif Negim, onderdeel van het strategisch procederen. Hij heeft uiteindelijk een vergunning gekregen, zie <https://beta.trouw.nl/nieuws/ind-voorkomt-principiele-uitspraak-over-staatlozen-in-nederland-b3579f07/>.

Dit jaar hebben we samen met Kompas de lobby voortgezet voor een verbeterde vaststellingsprocedure bij staatloosheid. We zijn nog steeds in afwachting van het wetsvoorstel dat naar de Tweede Kamer gestuurd moet worden. Verschillende Tweede-Kamerleden zijn gesproken. Daarnaast wordt er op gemeentelijk niveau ingezet op verbetering van de registratie van staatlozen in de Basis Registratie Personen (BRP), waaronder in Amsterdam, Utrecht, Den Haag, Rotterdam, Eindhoven, Almere en Tilburg. Zowel Kompas als het ASKV hebben ingesproken tijdens een raadsvergadering in Amsterdam bij de behandeling van het onderwerp staatloosheid.

Documentatie

Voor veel van onze cliënten geldt dat zij voor hun herhaalde asielaanvraag, of voor een verblijfstitel op andere gronden documenten nodig hebben uit het land van herkomst. Veel uitgeprocedeerde asielzoekers hebben deze documenten, door uiteenlopende oorzaken, echter niet. Om deze reden is het ASKV in 2016 ook gestart met het opzetten van netwerken in de landen van herkomst, om het gemakkelijker te maken die documenten te verzamelen. In samenwerking met advocatenmakelaar Trust-Law en advocatenkantoor Latham & Watkins zijn in Oeganda, Sierra Leone en Ethiopië netwerken opgebouwd en handleidingen opgesteld voor het verkrijgen van de in deze juridische procedures nodige documenten.

In 2018 zijn we doorgegaan met de samenwerking met Trust-Law en Latham & Watkins. De helder vormgegeven en nu ook gecontroleerde handleidingen voor Oeganda en Ethiopië komen binnenkort online beschikbaar, met mogelijkheden voor extra publiciteit via Thomson Reuters. De handleidingen zullen ook gedeeld worden met hulpverleners buiten het ASKV (zoals VluchtelingenWerk) om hen te begeleiden in het dagelijkse werk. Het resultaat is gepresenteerd op het Breed Stedelijk Overleg voor Ongedocumenteerden in Amsterdam, waarbij de interesse van hulpverleners is bevestigd.

Daarnaast is contact gelegd en tot overeenstemming gekomen met lokale advocatenkantoren voor de controle van de handleidingen voor Afghanistan en Irak. Deze worden de komende maanden aangeleverd en kunnen dan ook online worden geraadpleegd. Er moet nog een akkoord worden bereikt voor een juridisch gecontroleerde handleiding van de Palestijnse gebieden.

Het in kaart brengen van de hele procedure voor het opvragen van documenten, waaraan het ASKV financieel bijdraagt, is voortgezet in 2018, waarbij leerpunten en de impact van het document in de procedure de nadruk hebben.

Van januari tot en met december 2018 heeft het ASKV financieel bijgedragen aan 44 activiteiten ten behoeve van het verkrijgen van documenten en worden de procedure en de uitkomst hiervan gemonitord en geanalyseerd.

Project Activering / Activiteiten Ongedocumenteerden (PAO)

Het Project Activiteiten Ongedocumenteerden (PAO) is als Project Activering Ongedocumenteerden eind 2015 van start gegaan als nieuw initiatief van het ASKV. Het is gericht op het vergroten van toekomstmogelijkheden voor ongedocumenteerde mensen in en om Amsterdam. Zonder verblijfsrecht hebben mensen geen toegang tot overheidsvoorzieningen, mogen zij niet werken, geen educatie volgen (als ze boven de achttien zijn) en geen vrijwilligerswerk doen. Kortom, zij kunnen niet legaal in hun eigen onderhoud voorzien en zich niet verder ontwikkelen of bekwamen. Een gevolg hiervan is dat het leven daadwerkelijk stilstaat. Zo verliezen mensen kostbare jaren, vaak juist in de leeftijdsfase waarin zij hun leven zouden moeten opbouwen.

Het PAO bestaat inmiddels drie jaar en onderscheidt zich in Nederland door een structureel aanbod van praktijkleertrajecten en aansluitende cursussen te koppelen aan ervaren docenten, landelijke lobby en onderzoek, juridische en maatschappelijke begeleiding. Iedere cliënt of deelnemer die zich meldt bij het ASKV, of het PAO specifiek, krijgt een traject op maat aangeboden. Het PAO biedt activiteiten en onderwijs om mensen meer grip te geven op hun leven en toekomst. Daarnaast wil het PAO zorgen voor een verruiming van de toegang tot onderwijs en (vrijwilligers)werk voor ongedocumenteerde mensen wettelijk mogelijk te maken.

Impactstudie

Na drie jaar hebben we een impactstudie uitgevoerd, onder regie van onderzoeks- en adviesbureau MAD impact, naar de effecten van het PAO voor de deelnemers. Uit dit onderzoek blijkt dat het project buitengewoon belangrijk is geweest voor de deelnemers en goed aansluit bij de noden die leven binnen de doelgroep. De praktijkleertrajecten en cursussen bieden houvast in een stressvol bestaan.

Echter, doordat ongedocumenteerde mensen in Nederland zich veelal in schrijnende situaties bevinden en het PAO daarop geen directe invloed heeft, draagt deelname aan het project slechts

‘De dingen die je zijn geleerd, zitten in je hoofd en die neemt niemand ons meer af. Papieren kunnen ze van je afnemen. Kennis niet.’

- deelnemer uit Algerije

tijdelijk bij aan het verlichten van de alledaagse stress en het vergroten van grip op eigen leven en toekomst. De vraag naar (vrijwilligers)werk blijft volledig onbeantwoord omdat ongedocumenteerden nog steeds niet mogen werken. Het voorzichtige, prille perspectief op een mogelijke toekomst glipt ze door de vingers wanneer het praktijkleertraject is afgelopen. En dat benadrukt extra pijnlijk hoe ze noodgedwongen hun dagen in stilstand moeten doorbrengen.

De impactstudie heeft ons doordrongen van het feit dat het PAO een tijdelijke oplossing is voor een geïnstitutionaliseerd probleem. Ongedocumenteerde mensen hebben baat bij meer mogelijkheden op het gebied van onderwijs en werk en het team van het PAO zal zijn best blijven doen deze op creatieve wijze te creëren.

Duurzaam cursusaanbod, sociaal netwerk en zelfredzaamheid deelnemers

Om het PAO zo duurzaam mogelijk aan te bieden is in 2018 veel aandacht besteed aan het actief betrekken van deelnemers bij

het cursusaanbod. Voorop stond zoveel mogelijk te voldoen aan de vraag.

Met behulp van een extra stagiair en vrijwilliger is het PAO in november 2018 van start gegaan met het ontwikkelen van een nieuwe vorm van na-trajectbegeleiding. Deze ontwikkeling richt zich op het versterken van contact met buurthuizen en activiteitencentra, zodat deelnemers aan het einde van hun PAO-traject kunnen doorstromen, hun sociaal netwerk uitbreiden en eventueel eigen projecten kunnen opzetten. Ook biedt het mogelijkheden voor deelnemers die workshops willen volgen die buiten het PAO-aanbod vallen.

Binnen het PAO werd in 2018 een aantal deelnemers begeleid naar externe activiteiten, zoals workshops pottenbakken en meubelmaken, onderdeel van de interactieve Migratieroute Tetterode. Ook is met een groep vrijwilligers van softwarebedrijf Atlassian een intensieve programmeer-dag georganiseerd voor deelnemers van het PAO-traject webdevelopment.

Voor de verkoop van zelfgemaakte producten - die voortkomen uit de praktijkleertrajecten - wordt samengewerkt met Amsterdam City Rights.

Daarnaast is in 2018 ingezet op het versterken van contact met reguliere onderwijsinstellingen die hun opleiding willen openstellen voor PAO-deelnemers. Begin dit jaar begeleidde we een van onze deelnemers naar het ROC, zonder documenten, met goodwill vanuit de school. Aan het einde van 2018 mocht hij doorstromen vanuit de entree-opleiding naar niveau 3. Ook in dit proces heeft het PAO-team ondersteuning geboden. Daarnaast hebben we een deelnemer begeleid naar de Foundation Academy of Amsterdam en is de vooropleiding van de Vrije Universiteit (VASVU) inmiddels (onofficieel) opengesteld voor ongedocumenteerde studenten. Hoger opgeleide deelnemers die een nieuwe juridische procedure voor een verblijfsvergunning starten hebben we doorverwezen naar het UAF voor verdere begeleiding.

Vanuit het ASKV / PAO werd in 2018 actief gelobbyd in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen, gericht op het openstellen en ondersteunen van activiteiten, onderwijs en vrijwilligerswerk voor ongedocumenteerde mensen.

Jamila

Begin 2016 vluchtte Jamila van Eritrea naar Nederland. In afwachting van haar asiel-procedure zit zij liever niet stil. Om deze reden is ze eind 2017 begonnen met een traject kledingmaken bij het PAO. Inmiddels heeft ze de cursus afgerond en werkt ze verder aan haar eigen projecten, zoals het maken van kledingstukken voor zichzelf en haar vrienden. Jamila vertelt graag over haar ervaringen met de naaicursus. ‘Naast het maken van kleding heb ik ook geleerd hoe ik kan connecten met mensen van verschillende achtergronden. Zowel uit Nederland als de rest van de wereld.’ Jamila laat hiermee zien dat het leren van een vak niet alleen bruikbare vaardigheden, maar ook nieuwe sociale contacten oplevert.

In 2017 vroegen het ASKV / PAO en stichting LOS aan het Verwey-Jonker instituut een onderzoek te starten naar de gedoogsituatie (op het gebied van onderwijs en werk) voor ongedocumenteerde mensen in Duitsland. De tussenresultaten werden in 2018 gepresenteerd. Tijdens die presentatie aan de VNG, Stichting LOS en het ASKV / PAO, volgde begrip voor het lot van ongedocumenteerden en kregen mensen van het LOS en het ASKV / PAO de kans het belang van een gedoogconstructie te onderstrepen. De eindresultaten van dit onderzoek worden in de loop van 2019 gepresenteerd.

Samenwerking & expertise

Het PAO werkte in 2018 samen met verschillende docenten, ervaringsdeskundigen, partnerorganisaties, locatiebeheerders en experts. Team-PAO zocht in 2018 op aanvraag van de deelnemers naar nieuwe docenten op het gebied van sport en moestuinieren. Voor de meeste praktijkleertrajecten werden ervaringsdeskundigen (oud-deelnemers) gevraagd te ondersteunen. PAO-deelnemers werden geworven via de hulpverlening en het MOO van het ASKV en via partnerorganisaties.

De locaties voor de praktijkleertrajecten en cursussen bevonden zich in 2018 opnieuw door heel Amsterdam. We werkten samen met BOOST, Buurtwerkplaats West, het Calvijn College, Stichting Veranders, Gered Gereedschap, het Wereldhuis, Ondertussen en Soeptuin Bredius. Daarnaast gingen we in gesprek met verschillende scholen over de mogelijkheid onderwijsplekken open te stellen voor ongedocumenteerde mensen. Voor het verrichten van onderzoek naar het recht op onderwijs en werk werden diverse academici en professionals geconsulteerd.

Resultaten deelname praktijkleertrajecten en cursussen

In 2018 zijn **298** deelnemers gestart of doorgegaan met een praktijkleertraject of cursus. Het totale aantal van **227** deelnemers heeft een praktijkleertraject of cursus afgerond.

Overzicht praktijkleertrajecten 1-1-2018 t/m 31-12-2018

	Lassen 1 traject 4 deelnemers		Kappersvaardigheden (niveau 1 & 2) 4 trajectent 41 deelnemers
	ICT basis 1 traject 9 deelnemers		Webdesign & Programmeren 2 trajectent 17 deelnemers
	Meubelmaken) 1 traject 6 deelnemers		Kledingmaken (niveau 1 & 2) 4 trajectent 33 deelnemers
	Moestuiniëren 1 traject 7 deelnemers		Fietsen maken 3 trajecten 18 deelnemers

Overzicht cursussen 1-1-2018 t/m 31-12-2018

	Basisrechten 4 trainingen 24 deelnemers		Ondernemerschap (Business Boost Camp) 2 cursussen 26 deelnemers
	Weerbaarheid 1 training 9 deelnemers		EHBO 2 cursussen 32 deelnemers
	Toekomst oriëntatie 2 trainingen 22 deelnemers		Buddy's 15 koppelingen
	PSO individueel 8 deelnemers		PSO 3 cursussen 21 deelnemers
	Sportcursus 1 cursus 12 deelnemers		

Nederlandse les

Het ASKV verzorgt al vele jaren voor eigen cliënten en andere ongedocumenteerden lessen Nederlands als Tweede Taal. Gebrek aan kennis van taal en cultuur kan een enorme barrière vormen voor deelname aan onze samenleving. Het leren van de Nederlandse taal is belangrijk: het bevordert de zelfredzaamheid, doorbreekt isolement, vergroot het zelfvertrouwen en het bevordert deelname aan de samenleving.

De lessen worden gegeven door 7 docenten. Tweemaal per jaar beginnen we met de cursussen, tweemaal per week, 's avonds.

De docenten houden de aanwezigheid bij op presentielijsten. Op die manier krijgen de mensen regelmaat in hun leven, weten ze dat hun aanwezigheid wordt opgemerkt en gewaardeerd. Voor hen die vaak 'onzichtbaar' door het leven gaan is dat een stimulant. De coördinator neemt contact op met degenen die meer dan één keer niet aanwezig zijn. Dat helpt hen als ze toekomen aan het inburgeringsproces.

In de eerste helft van 2018 hebben **42** cursisten de lessen gevolgd, in drie groepen met drie verschillende niveaus: A0, A0-A1 en A1. Hiervan waren **25** mensen cliënt van het ASKV, een percentage van 73.5. In de tweede helft van 2018 hebben **34** mensen de cursussen gevolgd, van wie **29** cliënten van het ASKV, dat wil zeggen 85%. Hier zit enige overlap in omdat 9 personen doorstroomden van een cursus uit de eerste naar een cursus uit de tweede helft van het jaar. Van de 40 volwassenen die huisvesting krijgen van het ASKV hebben **30** mensen deelgenomen aan dagbesteding. Dat is 75%. We gebruiken de methode Stap 1 nieuw die speciaal gericht is op groepslessen aan cliënten die geen 'steuntaal' hebben, zoals Engels of Frans. Met deze methode komen de vier taalaspecten aan bod: lezen, luisteren, spreken en schrijven. Als alle lessen zijn doorlopen wordt een examen A1 afgenomen. Dit examen is gelijkwaardig aan dat op Europees niveau. Aan het eind van het cursusjaar krijgen de geslaagde cursisten een certificaat uitgereikt.

Twee keer per jaar organiseren we een bezoek aan een museum in Amsterdam. Gesubsidieerd door de gemeente, speciaal voor NT2-cursisten die in onze stad een opleiding volgen.

Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden (M00)

Asielzoekers met psychische problemen lopen een vergroot risico dat hun asielaanvraag onterecht wordt afgewezen wanneer zij niet coherent en consistent hebben kunnen verklaren over de vluchtredenen. Het komt vaak voor dat iemand hiertoe niet in staat is, juist vanwege psychische problematiek.

Bij het ASKV kloppen regelmatig ongedocumenteerden met ernstige psychische problemen aan, die zonder medische zorg op straat staan. Zonder noodzakelijke voorzieningen en intensieve begeleiding kan deze doelgroep een gevaar zijn voor zichzelf of de omgeving. Bij ongedocumenteerden met ernstige psychische problematiek blijkt vaak sprake te zijn van een negatieve vicieuze cirkel: zonder verblijfsvergunning is er geen recht op opvang, zonder opvang is er geen toegang tot passende medische zorg, zonder medische zorg is er geen kans op het creëren van een toekomstperspectief.

In 2011 startte het ASKV daarom het Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden (M00) met als uitgangspunt dat psychisch zieke mensen niet op straat kunnen leven. Inmiddels biedt het M00 plaats aan 60 personen. Door de medische en juridische situatie integraal te verbeteren, draagt het M00 bij aan het creëren van een realistisch toekomstperspectief voor deze kwetsbare patiëntengroep. Vanuit een stabiele onderdaksituatie kan aan een passend toekomsttraject worden gewerkt: legaal verblijf in Nederland, of terugkeer naar het land van herkomst.

In de afgelopen 8 jaar heeft het M00 laten zien dat met goede opvang en begeleiding daadwerkelijk verbeteringen te realiseren zijn voor deze specifieke doelgroep die nergens anders heen kan. Het M00 is begonnen als pilot en is doorgegroeid tot een structurele voorziening, waarop zowel de doelgroep als de samenwerkingspartners kunnen rekenen.

Stabiliteit

In de eerste 7 jaar van het bestaan van het M00 werd de opvang gerealiseerd in renovatiepanden, waardoor huisvesting nooit voor langere tijd gegarandeerd was. In 2018 is het M00, dankzij de steun van de gemeente Amsterdam en woningcorporatie Stadgenoot, in staat gesteld om reguliere panden te huren. Eind 2018 zijn de meeste bewoners verhuisd naar deze defini-

tieve woningen. De vele verhuizingen gaven veel extra onrust en vergden een behoorlijke extra inspanning van alle medewerkers. Wij kijken dan ook uit naar de afronding van de nog geplande verhuizingen.

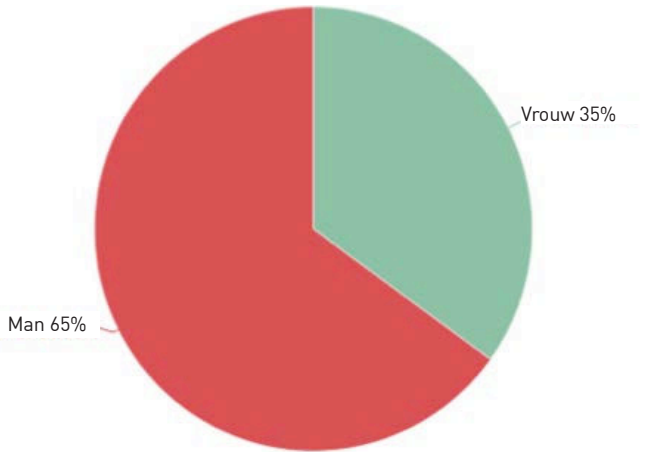
Voor de jaren 2018-2020 ontvangt het M00, naast de bijdragen van een aantal gemeenten, financiering van het Europese fonds AMIF. In 2018 werkte het M00 samen met 12 Nederlandse gemeenten.

Resultaten

Aanmeldingen en herkomst

In 2018 bood het M00 huisvesting en begeleiding aan **68** ongedocumenteerden. In die periode ontvingen we **22** nieuwe cliënten (9 mannen en 13 vrouwen) en zijn **15** dossiers definitief afgerond. De herkomstlanden van de nieuwe cliënten zijn zeer divers, al blijft West-Afrika net als in voorgaande jaren oververtegenwoordigd. In 2018 hebben we voor **14** cliënten een passende GGZ-behandeling opgestart. Daarnaast hebben we **3** cliënten doorverwezen die vervolgens zijn opgenomen in een GGZ-instelling. Van **7** cliënten is de behandeling afgerond en **6** cliënten zijn doorverwezen naar passende zorg vanwege chronische gezondheidsproblematiek.

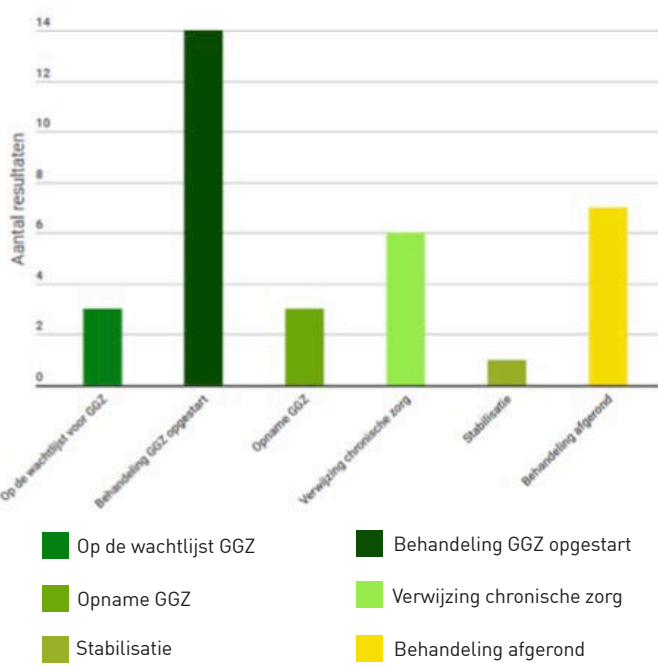
Cliënten M00 2018
Verdeling man / vrouw

Hulpverleningsresultaten

Naast psychosociale begeleiding en stabilisatie beoogt het M00 ook het doorbreken van illegaliteit en streven we naar een duurzame juridische oplossing. In 2018 hebben **9** cliënten van het M00 een verblijfsvergunning gekregen: 2 op asielgronden, 1 op grond van buitenschuld, 5 op medische gronden, 1 op grond van verblijf bij kind.

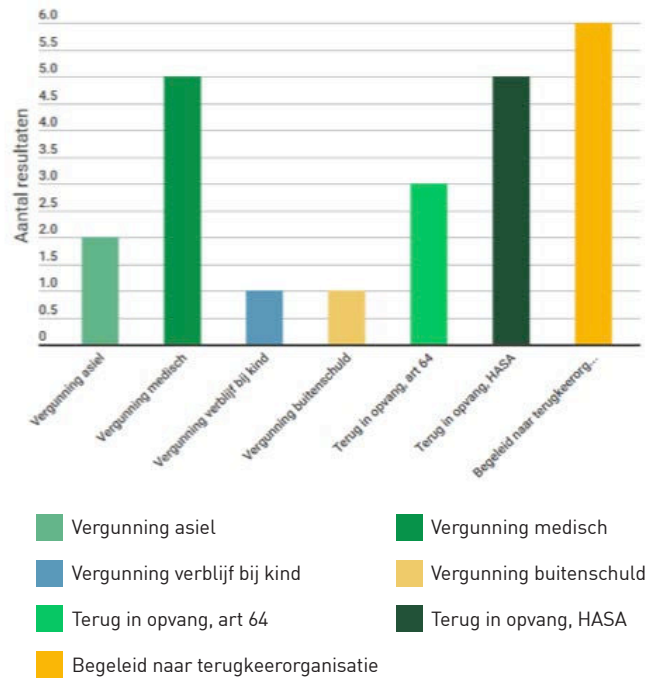
Daarnaast hebben **8** cliënten inmiddels recht op rijksopvang vanwege het inzetten van een kansrijke juridische procedure: 3 van hen zijn terug in de opvang vanwege een toegekende artikel 64 en 5 vanwege het indienen van een kansrijke HASA. In al die gevallen wordt het dossier op het M00 nog niet afgesloten en worden cliënten nog steeds door ons ondersteund. Het behalen van een resultaat betekent dus nog niet automatisch het einde van onze ondersteuning en het werken met de desbetreffende cliënten. Het team van het M00 heeft in 2018 **6** personen warm overgedragen aan gespecialiseerde terugkeerorganisaties.

Samenwerking

Veldzicht

Sinds 3 jaar draagt het M00 zorg voor de landelijke toeleiding van ongedocumenteerden met een opname-indicatie naar het Centrum voor Transculturele Psychiatrie Veldzicht. Daarnaast neemt het M00 personen op die daar zijn uitbehandeld. Vaak hebben zij een lange geschiedenis in GGZ en justitie in Nederland, en is het perspectief op legaal verblijf klein. Dit zijn cliënten uit een opnamesetting voor wie geldt dat zij een lange ‘behandelgeschiedenis’ hebben zonder dat dit tot zichtbare resultaten heeft geleid. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat het werk met cliënten zwaarder en intensiever wordt voor de M00-medewerkers. In 2018 zijn door het M00 10 ongedocumenteerden voor klinische opname aangemeld bij Veldzicht. Hiervan zijn 2 personen afgewezen, 2 personen geplaatst en 6 personen hebben het hele jaar op de wachtlijst gestaan.

COPPA

Het M00 is trekker en voorzitter van de Casuïstiekbespreking Ongedocumenteerden met Psychische Problemen Amsterdam (COPPA). In het COPPA werkt het M00 samen met Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V), Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND), GGD, gemeente Amsterdam en Equator Foundation (GGZ), om per cliënt een helder en realistisch plan op te stellen, gericht op een gezamenlijke aanpak. Een van de meest voorkomende problemen waar de partners in het COPPA tegenaan lopen, is dat cliënten die terugkeer willen overwegen eerst zekerheid nodig hebben over de beschikbaarheid en toegankelijkheid van zorg, behandeling en medicijnen in het land van herkomst, voor zij over terugkeer afspraken durven te maken.

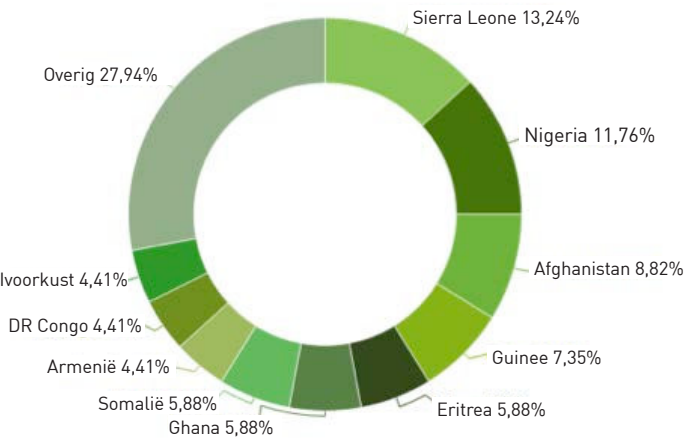
Knelpunten terugkeer

Uit terugkeergesprekken met cliënten blijkt dat zij zich grote zorgen maken over de basisbehoeften in het land van herkomst: Waar kan ik wonen? Waar kan ik van leven? Hoe kom ik aan de noodzakelijke medicijnen en behandeling? Wij van het M00 hebben samenwerking gezocht met verschillende terugkeerorganisaties om op deze vragen antwoorden te kunnen formuleren. De verwachting is namelijk dat met heldere antwoorden de keuze om terug te keren reëler wordt. Wij proberen hierin een actieve rol te vervullen door de verschillende individuele zaken intensief te begeleiden. We hebben daarbij geconstateerd dat de betrokken terugkeerorganisaties niet zijn toegerust op deze zieke doelgroep. Kennis over behandelmogelijkheden in landen van herkomst is onvoldoende aanwezig en onderzoek naar toegang tot medicatie en behandeling laat lang op zich wachten.

Zware problematiek

Verder is binnen het M00 geconstateerd dat ook in 2018 de zwaarte van de psychiatrische problematiek van cliënten in het algemeen steeds meer toeneemt. Medewerkers signaleren het laatste jaar een voortzetting van de trend dat de aangemelde personen met steeds zwaardere psychiatrische problemen kampen, wat onder meer blijkt uit de ernst van gestelde diagnoses en de hoeveelheid voorgeschreven medicatie. Ook is er sprake

van meer en ernstiger gedragsproblematiek, waardoor vaker dan voorgaande jaren interventies van medewerkers nodig zijn. De groep die na afronding van de traumabehandeling nog kampt met ernstige chronische klachten wordt daardoor groter. Over deze groep heeft het team van het M00 regelmatig overleg met de gemeente Amsterdam en Veldzicht. Wij hopen dat binnen de ontwikkeling van de Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen (LVV's) gezamenlijk nagedacht zal worden over een oplossing voor deze groep.

Lokale hulpverlening, landelijke expertise

Het ASKV functioneert op gemeentelijk en landelijk niveau als een belangrijke gesprekspartner bij vraagstukken over mensen zonder verblijfsvergunning en fungeert als vraagbaak voor zowel overheid, maatschappelijke organisaties, als ongedocumenteerden zelf. De medewerkers van het ASKV zetten hun expertise in bij de lokale en landelijke lobby voor de verbetering van de positie van ongedocumenteerden. Ze nemen en krijgen daarbij nadrukkelijk de rol van trekker bij (het ontwikkelen) van pleitbezorging en beleidsbeïnvloeding. Daarnaast worden vanuit het ASKV verschillende activiteiten georganiseerd om de door ons opgedane kennis en expertise te delen met maatschappelijke organisaties, beleidsmakers en geïnteresseerden.

Lobby en beleidsbeïnvloeding

Het ASKV is gesprekspartner van overheden op zowel gemeentelijk als landelijk niveau. Dit is een goede positie om ervoor te zorgen dat er aandacht blijft voor de opvang en de begeleiding van kwetsbare ongedocumenteerden, zoals de Dublinclaimanten. Regelmatig overleggen we met Amsterdamse organisaties die direct betrokken zijn bij de opvang en / of begeleiding van ongedocumenteerden om de stand van zaken te bespreken en zo nodig gezamenlijk politieke lobby op te zetten. We organiseren, samen met Vluchtelingenwerk en het Rode Kruis, in Amsterdam het Breed Stedelijk Overleg, om actuele zaken met betrekking tot ongedocumenteerden te bespreken. Ieder kwartaal wordt dit Breed Stedelijk Overleg gehouden. Gemiddeld zijn er 50 bezoekers. We begonnen iedere bijeenkomst met actualiteiten met betrekking tot (veranderingen in) het beleid van de gemeente. Andere onderwerpen in 2018 waren ongedocumenteerde jongeren, LHBTI-ers in de asielprocedure, ongedocumenteerden die ernstig ziek zijn, activering en Dublinclaimanten.

Het delen van expertise

Vanwege de positieve onderzoeksresultaten van het PAO hebben verschillende organisaties in 2018 contact gezocht met het PAO-team. Vanuit organisaties en gemeenten kwamen vragen over de werkwijze binnen dit project. We deelden expertise over de inhoud en structuur van onze cursussen, over wet- en regelgeving rondom onderwijs en werk en over collectieve verzekeringen. Hiervoor organiseerden we informatiemiddagen, of gingen we op bezoek bij de gemeente van Nijmegen, Utrecht, Rotterdam en Haarlem, het Jongerenhuis Eindhoven, Villa Vrede (Utrecht) en Stichting Gast (Nijmegen). Ook heeft het PAO bijgedragen aan de ontwikkeling van het unaniem aangenomen initiatiefvoorstel van Utrechts raadslid Tara Scally.¹

Vanwege de vele vragen over de methodiek achter de cursus toekomstoriëntatie heeft het PAO begin 2018 met het LOS een landelijke expertmeeting georganiseerd over dit onderwerp. De bijeenkomst was gericht op uitwisseling van methodiek en kennisoverdracht.

1. Het PAO ondersteunde het initiatief van Scally ook door in te spreken tijdens de raadsinformatiebijeenkomst in Utrecht, waar het voorstel ter bespreking lag. zie voor meer informatie: <https://utrecht.groenlinks.nl/nieuws/initiatiefvoorstel-groenlinks-aangenomen-utrecht-krijgt-cursussen-voor-ongedocumenteerden-0>

Basisrechten

Op donderdagavond 29 maart 2018 organiseerde het ASKV in samenwerking met Fairwork en het Wereldhuis een publieksbijeenkomst over arbeidsrecht en zelfbescherming voor ongedocumenteerde vluchtelingen en andere migranten zonder verblijfsvergunning. Deze bijeenkomst werd georganiseerd naar aanleiding van de vele vragen over het arbeidsrecht die we afgelopen jaar gekregen van de ongedocumenteerden zelf, hulporganisaties en particulieren. Tijdens die bijeenkomst verduidelijkte een vertegenwoordiger van Fairwork over de verhouding tussen het internationaal, Europees en Nederlands arbeidsrecht. Vanuit het perspectief van de FNV-afdeling Schoongenoeg, vertelde een betrokkene bij de campagne-groep 'ILO C-189' (ter verbetering van de rechtspositie van huishoudelijk werkers) hoe mensen zonder verblijfsvergunning kunnen werken aan zelfbescherming en -organisatie.

Publieksbijeenkomst 13 december

Het ASKV, ten slotte, organiseerde een publieksbijeenkomst in het Verzetsmuseum op 13 december met als titel: 'Het Amsterdams model voor ongedocumenteerde mensen in 2019: opvang, begeleiding & activering'. De avond was in tweeën gedeeld, waarbij voor de pauze alle aandacht naar het PAO ging. Met onder andere een modeshow waarin deelnemers van de cursus kledingmaken hun zelfgemaakte kleding lieten zien. En de eerder genoemde impactstudie werd gepresenteerd en aangeboden aan Anne Klerks, gemeenteburgemeester van Amsterdam (zie ook pag. 21). Daarop volgde een debat met gemeenteraadsleden over het nieuwe opvangmodel in Amsterdam. Een mooie afsluiting van een bewogen jaar.

Publieksavond 13 december 2018 in het Verzetsmuseum, met cursisten en politici

Organisatie en financieel overzicht

In 1987 werden het ASKV (Amsterdams Solidariteits Komitee Vluchtelingen) en het Steunpunt Vluchtelingen de Pijp opgericht, naar aanleiding van de verharding van het asielbeleid. In 1989 fuseerden beide organisaties, waarna de stichting onder de naam ASKV / Steunpunt Vluchtelingen verder is gegaan.

Om continuïteit en professionaliteit te waarborgen heeft het ASKV inmiddels een aantal betaalde medewerkers aangesteld (al len deeltijd), tegen een (nu nog) uniform en bescheiden salaris. Vrijwilligers en betaalde krachten worden gelijk behandeld en gewaardeerd. Er waren in 2018 ruim 30 vrijwilligers en 12 stagiair(e)s actief, plus een team van vrijwillige buddy's en taaldocenten. Daarnaast zijn inmiddels 21 betaalde parttimers en 1 medewerker via de ID-regeling in dienst. Voor de medewerkers is de CAO Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening van toepassing.

Bestuur

Het ASKV kent een Algemeen Bestuur met een controlerende

functie. Daarnaast is het bestuur beschikkend v.w.b. het aangaan van arbeidsrelaties. Vier keer per jaar (en bij bijzondere omstandigheden vaker) komt het bestuur samen om belangrijke ontwikkelingen te volgen, bij te sturen waar nodig en toezicht te houden op de financiën. Alle bestuursleden van het ASKV werken onbezoldigd.

Het bestuur van het ASKV / Steunpunt Vluchtelingen bestond in 2018 uit:

- Frank van Haren, voorzitter (asieladvocaat)
- Esther de Haan, penningmeester (onderzoeker)
- Katrien de Klein, lid (journalist, redacteur)
- Sabina Gazic, secretaris (adviseur, ICT-deskundige)

Winst- en verliesrekening over 2018

Jaar	2018	2017
Baten		
Inkomsten kantoor & organisatie	84.224	45.857
Inkomsten projecten		
- Bijdragen overheden	859.713	804.134
- Subsidies particuliere fondsen	407.292	299.569
- Giften en overige bijdragen	16.231	17.319
Som van de baten	1.367.460	1.166.879
Lasten		
Personeelslasten	713.826	512.337
Organisatie/kantoor/publiciteit	68.023	50.436
Projectlasten		
- Hulpverlening	161.412	143.383
- Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden	310.624	323.371
- Vreemdelingenloket	0	0
- Project Activering Ongedocumenteerden	96.372	97.194
- Nederlandse les	14.078	11.090
Som van de lasten	1.364.335	1.137.811
Saldo activiteiten	3.125	29.068

Voor een uitgebreid overzicht is de Jaarrekening op te vragen.

luchtelingen

Colofon

Het ASKV biedt al 30 jaar zowel juridische als maatschappelijke hulpverlening aan ongedocumenteerden. Het juridisch team staat afgewezen asielzoekers bij die nog mogelijkheden hebben voor legaal verblijf in Nederland. Terwijl een oplossing wordt gezocht, ondersteunt het maatschappelijk team hen bij het opbouwen van een menswaardig bestaan via leefgeld, huisvesting, dagbesteding, of (doorverwijzing naar) medische zorg. Naast hulpverlening en huisvesting werkt het ASKV aan een structurele verbetering van hun positie door campagnes, onderzoek en lobby. Ook signaleert het ASKV landelijke trends en problemen, en brengt deze onder de aandacht waar nodig.

Donaties kunt u overmaken naar
TRIODOS Bank
NL75 TRIO 03911 439 13
t.n.v. Stichting ASKV te Amsterdam

Het ASKV is bereikbaar maandag tot en met donderdag
tussen 10.00 tot 17.00 uur.

ASKV / Steunpunt Vluchtelingen
Frederik Hendrikstraat 111-C
1052 HN Amsterdam
tel: 020 627 2408
fax: 020 420 3208

info@askv.nl
www.askv.nl
www.facebook.com/ASKV.Steunpunt.Vluchtelingen
@askv_tweet

Fotografie: Bas Baltus
Tekst: medewerkers ASKV / Steunpunt Vluchtelingen
Redactie: Anne van Schaik
Eindredactie: Katrien de Klein
Vormgeving: CoCreative Agency
Druk: Flyeralarm

Juli 2019

Met dank aan alle donateurs, instanties en fondsen die het ASKV financieel ondersteunen

Ministerie van Veiligheid en Justitie

